

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/582/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

424/2012. (XII. 19.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2012. július 10-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2012. december 19-én megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos postai úton terjesztette elő a Testületnek címzett panaszát, amelyben a következőket adta elő.

2012. július 3-án reggel 6 óra előtt a családja egy személyautó többszöri kürtjelzésére ébredt. Az ablakon kinézve azt látták, hogy a kapuban két rendőr áll. A rendőrök azt kiabálták, hogy a panaszost keresik, amit hallva a panaszos és a férje kimentek, és kinyitották a kaput. Ekkor a rendőrök közölték, hogy a panaszost elő kívánják állítani a Kerületi Bíróságra egy 10 óra 30 perckor kezdődő tárgyalására, majd ezt követően a panaszos és férje megkérdezése, illetve engedélye nélkül – álláspontjuk szerint magánlaksértést elkövetve – bementek utánuk a házba.

A lakásban a rendőrök a panaszos kérése ellenére nem igazolták magukat, és nem mutatták meg az előállítását elrendelő végzést sem. Az egyik rendőr annyit reagált csupán, hogy „nem

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

látja, hogy egyenruha van rajtunk?”, majd arrogánsan felszólította a panaszost, hogy öltözzön át.

Az otthonából a panaszost a Sz. városi Rendőrkapitányságra szállították, ahol kikapcsoltatták vele a mobiltelefonját, senkivel sem engedték beszélni, és elvették tőle a táskáját is. Amikor rá akarták zárni a fogda ajtaját, a panaszos kérte a rendőröket, hogy ne tegyék, mert beteg, és szeretne beszélni a kapitányság parancsnokával. Az ezt követően odaérkező személlyel a panaszos közölte, hogy II. fokú rokkant, gyógyszeres ellátás és orvosi kezelés alatt áll, hozzátette, hogy nem érzi jól magát, továbbá, hogy kifogásolja a vele szemben tanúsított eljárást és bánásmódot. Az érintett rendőr ekkor „cinikusan és fölényesen” azt felelte, hogy a panaszos majd megtanulja, hogy el kell menni a tárgyalásra, amennyiben pedig rosszul lenne, „legfeljebb áthívják az orvost”. Kifogásolja a panaszos, hogy hiába adta elő sérelmeit, azt a rendőrök jegyzőkönyvben nem rögzítették.

A rendőrségen a panaszos azt is elmondta, hogy a Kerületi Bíróság által elrendelt fogvatartása megítélése szerint alaptalan, és az érintett ügyel összefüggésben több mint egy éve semmiféle idézést nem kapott. Hozzáteszi beadványában, hogy az ügy egy építési vállalkozó bosszúvágyból tett magánvádas feljelentéséből fajult idáig, akivel szemben hat éve van eljárás folyamatban. A magánvádas feljelentést az érintett a Kerületi Rendőrkapitányságon tette meg elévülési határidőn túl, ezért a panaszos jogellenesnek tartja, hogy az alapján rendőrségi és bírósági eljárás is folyik ellene.

Később, a panaszos férjének közbenjárására – aki időközben megérkezett a rendőrségre – egy magasabb beosztású rendőr megkérdezte a panaszostól, hogy van-e ennivalója, illetve, hogy nála vannak-e a gyógyszerei. A férjével ugyanakkor nem beszélhetett, és nem kapott semmiféle tájékoztatást jogairól sem szóban, sem pedig írásban.

9 óra 45 perc körül a fogdában két rendőr jelent meg, akik közül az egyik a panaszost szó és ok nélkül megbilincselte, majd a másik vezetősíjjon vezetve beültette egy várakozó rendőrautóba, és elindultak vele a bíróságra. A bíróság parkolójában utasították, hogy szálljon ki a szolgálati gépkocsiból, majd a gépkocsivezető a több mint 40 C fokos hőségben, az átforrósodott autó motorháztetején különböző papírokat íratott alá vele, amiket a panaszos el sem tudott olvasni, ráadásul közben a kezei össze voltak bilincselve.

A rendőrök a bilincset végül a késve kezdődő bírósági tárgyaláson, a bíró felszólítására vették le a panaszosról, a rendőrségtől kapott papírokat pedig csak a tárgyalás után volt módja elolvasni. Azokkal összefüggésben kifogásolja, hogy az előállítás időtartamáról szóló igazolás előre meg volt írva, és valótlan, hamis adatokat tartalmaz, mert reggel 6 órától kezdve közel öt órán keresztül, a bilincs levételéig volt a rendőrség őrizetében. A rendőr által átadott bírósági végzés 2012. február 13-án kelt, és egy 2012. május 31-ére kitűzött tárgyalásról szólt, vagyis a 2012. július 3-ára kitűzött tárgyalásra történő elővezetésről nem kapott semmiféle bírósági határozatot. Ennek fényében a panaszos úgy érzi, megfosztották attól is, hogy fogvatartása ellen jogorvoslattal éljen.

Az elővezetést végrehajtó rendőrök a bilincs levétele után távoztak, így ha a panaszos férje nem ment volna utána, az adott egészségi állapotban és az átélt megpróbáltatások után a panaszos haza sem tudott volna jutni a bíróságról.

A panaszos hozzáteszi, hogy a fent leírt rendőri eljárás alatt egyébként is megromlott egészségi állapota súlyosbodott. Álláspontja szerint a rendőrök indokolatlanul alkalmaztak vele szemben bilincset, és tisztességtelen bánásmódban részesítették, aminek következtében emberi méltóságának sérelme valósult meg.

A fentiek alapján kéri a Testület vizsgálatát.

2) A Testület kérdéseire válaszolva a panaszos 2012. augusztus 10-én kelt levelében előadását az alábbiak szerint egészítette ki.

A rendőrnek, aki azt kérdezte tőle a rendőrségen, hogy van-e enivalója, azt válaszolta, hogy van, mert a fia készített egy szendvicset. A rendőrségtől élelmezést tehát nem kért.

A fogda ajtaját végül nem zárták rá a panaszosra, de az ajtóba őrt állítottak.

A reggeli gyógyszerei közül a panaszos nem mindent tudott bevenni, mert vannak olyanok (pl.: kétféle vízajtó), amelyek hatása miatt a gyógyszer bevétele után otthonában kell tartózkodnia.

A bíróság udvarán a panaszos két iratot kapott: egy jegyzőkönyvet az átvett és visszaadott értéktárgyairól, és egy igazolást a rendőrségi előállítás időtartamáról, amely azonban valótlan adatokat tartalmaz.

A 2012. május 31-ére szóló végzést a Sz.városi Rendőrkapitányság fogdájában adták át.

Megjegyzi továbbá, hogy egészségkárosodásának mértéke 82 %, vagyis II. fokú rokkant, ami miatt rendszeres kórházi vizsgálatokra kell járnia.

A kiegészítésben is rögzíti továbbá a panaszos, hogy személyi szabadságának 2010. július 3-án végrehajtott korlátozása megítélése szerint törvénysértő volt. A panaszosnak átadott végzés ugyanis, amely alapján a rendőrök eljárak vele szemben, 2012. május 31-ére vonatkozott, ám azt nem módosították, és új végzést sem hozott a bíróság 2012. július 3-at érintően. Egy bírósági végzést pedig egy állítólagos átirattal a panaszos megítélése szerint nem lehet módosítani, és egy átirat alapján senkit sem lehet őrizetbe venni. A rendőrségnek vizsgálni kellett volna tehát, hogy nincs törvényes alapja az őrizetbe vételnek – tekintettel arra, hogy hiányzott az adott napra szóló alakszerű végzés –, és ezt jelezni kellett volna a rendőröknek a bíróság felé. A panaszos álláspontját alátámasztandó hivatkozik a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 257. § (1) bekezdésére, 258. § (1), (2) és (4) bekezdéseire, valamint a BH2005.383.II és a BH2005.245.II eseti döntésekre.

A Kerületi Bíróságra történő átkísérés során az eljáró rendőrök kényszerítő eszközt: bilincset, vezetősíjat alkalmaztak, amit a panaszos indokolatlannak, aránytalannak és megalázónak is tart.

3) Beadványához a panaszos mellékelte az előállítás időtartamáról kiállított rendőrségi igazolást. Az irat tanúsága szerint a panaszos szabadságának korlátozása 2012. július 3-án 7 óra 15 perctől 9 óra 5 percig tartott. A panaszos hozzátartozó vagy képviselő kiértesítését a

fogvatartás ideje alatt nem kérte, élelmezést szintén nem kért, és az előállítás, illetve a rendőri intézkedés módja kapcsán nem kívánt panasszal élni.

4) Szintén csatolta a panaszos a Kerületi Bíróság végzését, amely a panaszos tárgyalási őrizetét rendelte el a 2012. május 31-én 10 óra 30 percre kitűzött tárgyalási határnapot megelőző naptól.

5) A panaszos a letéti tárgyakról szóló jegyzőkönyv másolatát is a Testület rendelkezésére bocsátotta. Az irat tanúsága szerint a panaszostól a rendőrök letét címén átvettek 1 db női táskát, 1 db mobiltelefont és 1 db szemüveget.

6) A panaszos megküldött továbbá egy 2012. június 26-án kiállított ambuláns kezelőlapot, valamint az Országos Rehabilitációs és Szociális Szakértő Intézet I. fokú Bizottságának szakvéleményét, ami igazolja, hogy a panaszos II. csoportú rokkant.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatók.

1) A Megyei Rendőr-főkapitányság mb. vezetője 2012. augusztus 6-án kelt levelében a panaszos sérelmeivel összefüggésben az alábbi tájékoztatást nyújtotta.

A Kerületi Bíróság 2012. február 13-án meghozott végzésében a panaszos tárgyalási őrizetét rendelte el azért, hogy a panaszos a 2012. május 31-én 10 óra 30 percre kitűzött tárgyaláson rendelkezésre álljon. Ezt a végzését a bíróság 2012. április 4-ei átiratával annyiban módosította, hogy a tárgyalás időpontja 2012. július 3-án 10 óra 30 percre módosult.

A Sz. városi Rendőrkapitányság D. Rendőrőrs járőrei 2012. július 3-án 6 óra 10 perckor jelentek meg a panaszos lakásánál. Ott a keresett személy nyitott ajtót a rendőröknek, akik közölték a rendőri intézkedés okát. Ezután a panaszos beengedte a rendőröket az ingatlanba, ahol lehetőséget kapott, hogy megfelelően felöltözzön, és magához vehesse az okmányait, valamint azokat az iratokat, amelyekre a bírósági eljárásban szüksége lehet. Átadták továbbá a rendőrök a panaszosnak a bírósági végzést, amit a panaszos aláírásával is igazolt.

A rendőrök a panaszost ezt követően beszállították a Sz. városi Rendőrkapitányságra, és ott 2012. július 3-án 7 órakor az előállító helyiségében helyezték el.

A tájékoztatás rögzíti, hogy a fenti események során a rendőrök nem alkalmaztak kényszerítő eszközöket.

A 2012. július 3-án 9 órakor a rendőrök a panaszost átkísérték a Kerületi Bíróságra, ahol a tárgyaló bíró őt sérülés- és panaszmentesen – aláírásával igazoltan – 10 óra 25 perckor átvette.

Az előállításról szóló igazolást a panaszosnak a bíróságra történt átkísérést megelőzően, az előállító helyiségből való kivezetésekor, a rendőrkapitányság ügyeletén adta át a szolgálatparancsnok. Az irat rögzíti az előállító helyiségben eltöltött időtartam kezdetét és végét, azt, hogy a panaszos hozzátartozó vagy képviselő kiértékelését nem kérte, hogy az

előállítással és a rendőri intézkedéssel szemben panasszal nem él, illetve, hogy nem kér élelmezést. Az igazolást a panaszos aláírásával látta el.

A panaszos az előállító helyiségben töltött idő alatt semmilyen egészségügyi problémát, betegséget nem jelzett, így orvosi vizsgálatára nem került sor. Nem jutott továbbá a rendőrök tudomására olyan körülmény sem, ami alapján feltételezhető lett volna, hogy valamelyik rendőr cinikus megjegyzést tett volna intézkedése során a panaszosra.

A panaszos átkíséréséről a bíróságra a szolgálatparancsnok határozott, ő rendelte el annak során a vezetősíj és a bilincs használatát is az eligazítás alkalmával.

A válaszlevél a rendőri fellépés jogszabályi hátterét illetően a következőket rögzíti. A bíróság a tárgyalási őrizetet a Be. 281. § (2), (5) és (6) bekezdésére figyelemmel rendelte el. A rendőri intézkedés jogalapját a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban Rtv.) 34. § (1)-(2) bekezdése biztosította. A magánlakásba történő bejutást az Rtv. 39. § (1) bekezdés f) pontja tette lehetővé. Az átkísérés során a bilincs és a vezetősíj alkalmazására a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 41. § (1) bekezdés f) pontja alapján került sor. Az átkísérés végrehajtásának módjára a Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatának kiadásáról szóló 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás (a továbbiakban: Fogdaszolgálati Szabályzat) 74. és 77. pontjai voltak irányadók.

A megyei főkapitány az ügy vizsgálata során úgy ítélte meg, hogy a Sz. városi Rendőrkapitányság állománya minden tekintetben jog- és szakszerűen, a hatályos jogi normák betartásával járt el a panaszossal szemben. Az intézkedés alá vont személy sem a rendőrségen, sem a bíróságon nem jelzett semmilyen kifogást, panaszt az intézkedéssel összefüggésben, amit aláírásával is igazolt. A panaszos személyi szabadságában – a törvényben meghatározott időintervallumon belül – a lehető legrövidebb ideig volt korlátozva. Az intézkedést 6 óra 10 perckor kezdték meg vele szemben, és 10 óra 25 perckor a panaszos már a bíróságon volt, holott tárgyalási őrizet keretében akár 72 órán át is fogva tarthatták volna. A panaszos szabadságának korlátozása tehát – figyelemmel az eset összes körülményére – törvényes és arányos volt.

A panaszos a Megyei Rendőr-főkapitányságon 2012. július 5-én 11 óra 8 perckor elektronikus úton terjesztette elő kifogásait a vele szemben végrehajtott intézkedés kapcsán. A beadványt a Sz. városi Rendőrkapitányság megvizsgálta és elutasította. Megjegyzi a megyei főkapitány, hogy ez a beadvány tartalmilag részben megegyezik a Testületnél előterjesztett panasszal.

2) A rendőrség továbbította a Testületnek a Kerületi Bíróság bírójának levelét, amelyet 2012. április 4-ei keltezéssel a Sz. városi Rendőrkapitányság vezetőjének küldött meg. A levélben a bíró arról tájékoztatta a rendőrséget, hogy a panaszos ellen folyamatban lévő büntetőügyben a tárgyalási őrizet új ideje 2012. július 3-án 10 óra 30 perc, mivel a 2012. május 31-én 10 óra 30 percre kitűzött tárgyalást elhalasztották.

3) A panaszossal szemben intézkedő rendőrök a sérelmezett események napján az alábbi tartalommal készítették el jelentésüket.

A panaszos elővezetését a Kerületi Bíróság végzése alapján hajtották végre, figyelemmel az Rtv. 34. § (1) és (2) bekezdésében, továbbá a Szolgálati Szabályzat 33. § (1) és (2) bekezdésében rögzített rendelkezésekre.

Az elővezetés során a rendőrök a panaszost az Rtv. 29. §-a alapján igazoltatták, majd az Rtv. 31. § (1) bekezdése alapján átvizsgálták a ruházatát. Kényszerítő eszközt vele szemben nem alkalmaztak.

A jelentés rögzíti, hogy az elővezetést 2 fő rendőr összesen 4 munkaórában hajtotta végre, ami alapján, és a megtett 11 km távolság miatt a panaszossal szemben – a vonatkozó jogszabályi rendelkezések értelmében – 4950 Ft költségvetési kötelezettség megállapításának van helye. Az elővezetés megkezdésének időpontja 2012. július 3-án 6 óra 10 perc volt.

Az esemény rövid leírásánál a jelentés azt is rögzíti, hogy a kiérkező rendőröket a panaszos fogadta. A rendőrök közölték vele az elővezetés tényét, amit a panaszos tudomásul vett. Ezek után kezdtek meg beszállítást a Sz. városi Rendőrkapitányságra, ahol az ügyeletesnek adták őt át.

A jelentés végén az eljáró bíró aláírásával igazolta, hogy a panaszost 2012. július 3-án 10 óra 25 perckor átvette.

4) A rendőrség által megküldött iratok között megtalálható volt továbbá egy, a panaszos által aláírt, Nyilatkozat elnevezésű dokumentum. Azon a panaszos kijelentette, hogy az elővezetési határozat egy példányát annak ismertetését követően átvette, jogorvoslati jogairól az Rtv. 92-93. §-ai alapján tájékoztatást kapott, a személyi szabadságot korlátozó intézkedéssel és kényszerítő eszköz alkalmazásával összefüggésben panaszt nem kíván előterjeszteni. Úgy nyilatkozott továbbá, hogy az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján az előállítás okáról és annak várható időtartamáról szóban tájékoztatást kapott, illetve írásbeli igazolást vett át. Kijelentette azt is, hogy a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet (a továbbiakban. Fogdarendelet) 2. § (8) és (9) bekezdései alapján az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatosan, illetve a Fogdaszolgálati Szabályzat 36/A. pontja alapján jogairól és kötelezettségeiről írásos tájékoztatást vett át. A panaszos nem kért élelmezést, nyilatkozata szerint betegségben nem szenved, a rendőri intézkedés során sérülése nem keletkezett, orvosi ellátásban nem részesült. Az irat rögzíti végül, hogy a panaszos az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdése alapján hozzátartozó vagy képviselő kiértesítését nem kérte.

5) Az iratokhoz csatolt parancsnoki vélemény és kivizsgálás megállapításai szerint a panaszos elővezetése jogszerű és szakszerű volt, az intézkedés nem sértette továbbá az Rtv. 15. §-ában rögzített arányosság követelményét sem.

6) A csatolt nyomtatvány tanúsága szerint a panaszost a rendőrség előállító helyiségében 2012. július 3-án 7 órakor helyezték el tárgyalási őrizet címén, onnan 9 óra 45 perckor távozott.

7) A Sz. városi Rendőrkapitányság vezetője 2012. július 12-én az alábbi tartalommal írt levelet a panaszosnak.

Tájékoztatása szerint megvizsgálta a panaszosnak a Megyei Rendőr-főkapitánysághoz 2012. július 5-én 11 óra 8 perckor elektronikusan úton beküldött beadványában foglaltakat, és az alábbi megállapításokra jutott.

A Kerületi Bíróság végzésében a panaszos tárgyalási őrizetét rendelte el azért, hogy a 2012. május 31-én 10 óra 30 perckor megtartásra kerülő tárgyaláson a megjelenése biztosított

legyen. A bíróság egyben kérte a rendőrséget, hogy a tárgyalási őrizet foganatba vételével egyidejűleg a végzést kézbesítse. A fenti végzését a bíróság egy 2012. április 4-én keltezett átiratával módosította, amelynek értelmében a tárgyalási őrizet új határnapja 2012. július 3., ideje 10 óra 30 perc. A válaszlevél idézi a Be. 281. § (6) bekezdésében foglalt rendelkezéseket, majd rögzíti, hogy figyelemmel a fentiekre, a Sz. városi Rendőrkapitányság D. Rendőrőrs munkatársai 2012. július 3-án megjelentek a panaszos lakásán, kézbesítették a bíróság által hozott végzést, amit a panaszos egy példány aláírásával igazolt, azt követően pedig megkezdték a tárgyalási őrizet végrehajtását, és a panaszos átkísérését a bíróságra.

Utal rá az irat, hogy az intézkedés során a rendőrségnek nem volt hatásköre és illetékessége arra, hogy a bíróság által végzéssel elrendelt tárgyalási őrizetet bármilyen formában vizsgálja. A hatályos jogi szabályozás alapján azt a rendőrség csupán végrehajtja.

Rögzíti végül a kapitányságvezető, hogy az ügyben keletkezett valamennyi irat fellelhető a bíróságon, amelyekről a panaszos a hatályos jogi keretek között másolatot kérhet, azokba betekinthet.

8) A panaszos megküldte a Testületnek a Sz. Rendőrkapitányság vezetője által 2012. július 12-én írt – imént ismertetett – levélre adott válaszát.

A panaszos előadja, hogy az általa 2012. augusztus 1-jén átvett levélben foglalt tájékoztatást nem fogadja el. Jelzi továbbá, hogy az ügyintéző a tájékoztatást a levél végén tévesen határozatnak minősíti.

A panaszos úgy véli, hogy 2012. július 3-án a rendőrség törvénysértő módon korlátozta szabadságában, mivel a rendőrségnek vizsgálnia kellett volna, hogy az őrizetbe vételnek van-e jogalapja, és annak hiányát jelezni kellett volna a bíróság felé. Az eljárás jogszerűtlenségének megítélése szerint abból fakad, hogy nem állt rendelkezésre az adott napra szóló végzés, ami azonban a rendőrségen „nem tűnt fel senkinek”, és nem érti, végzés hiányában ki rendelhette el az őrizetbe vételét. A panaszos hozzáteszi, hogy tudomása szerint a bírósági végzést nem lehet „egy állítólagos átirattal” módosítani, és egy átirat alapján senkit sem lehet őrizetbe venni.

A panaszos hivatkozik a Be. 257. § (1) bekezdésére, 258. § (1), (2) és (4) bekezdéseire, valamint a BH2005.383.II és a BH2005.245.II eseti döntésekre.

Utal továbbá arra, hogy a Be. 281. §-ának rendelkezéseit ismertették vele, amelyek tárgya a tárgyalási őrizet elrendelése, és amelyek ismeretében továbbra is hangsúlyozni kívánja, hogy egy átirat nem minősül határozatnak.

A panaszos közlése szerint továbbá nem felel meg a valóságnak a rendőrök azon állítása, hogy a határozatot a rendőrök az elővezetés kezdetekor kézbesítették neki, mivel valójában még kérésre sem adtak át semmiféle dokumentumot, és nem is voltak hajlandók igazolni magukat. Megjegyzi a panaszos, hogy ezt családtagjai is tudják igazolni. Hozzáteszi továbbá, hogy amennyiben a helyszínen megkapta volna a végzést, nem tartott volna a rendőrökkel, hiszen az említett irat 2012. május 31-ére szólt. A végzést valójában a rendőrkapitányság fogdáján kapta meg, ott írta alá, hogy átvette.

A Kerületi Bíróságra történt átkísérése során a rendőrök bilincset és vezetősíjat alkalmaztak, amit a panaszos nem csupán jogellenesnek, de indokolatlannak, sőt aránytalannak és

megalázónak is tartott. Meg kívánja jegyezni, hogy 52 éves, és 82 %-os egészségkárosodása van, II. osztályú rokkant, amit az intézkedés alkalmával a rendőrökkel is közölt.

Kifogásolja továbbá a panaszos, hogy nem kapott választ arra a panaszára, amit 2012. július 5-én 11 óra 48 perckor küldött meg a Megyei Rendőr-főkapitányságnak. Abban ugyanis kérte azoknak az iratoknak a másolatát, amik a vele szemben tanúsított rendőri fellépéssel kapcsolatosak, és a Sz. Rendőrkapitányságon megtalálhatók – kivéve: a bíróság végzése, jegyzőkönyv letételezésről, igazolás, mivel azok a panaszosnak is rendelkezésére állnak.

A panaszos előadja továbbá, hogy az igazolást és a letéti jegyzőkönyvet a bíróság udvarán adták át neki, előtte azonban összebilincselte kézzel íratlak alá vele egy szolgálati autó átforrósodott motorháztetején különböző dokumentumokat, amelyeket nem volt lehetősége elolvasni.

A fentiek alapján továbbra is kéri sérelmei kivizsgálását.

III.

1) A Testület a panasz eljárás keretében mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy hatásköri szabályai alapján mely panaszosi sérelmek vizsgálatát végezheti el.

A Testület eljárását az Rtv. a IX. Fejezetében, Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, „akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette [...] kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja [sic!] el”.

Az idézett rendelkezés értelmében a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások vizsgálata tartozik, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházat-csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),
- a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegosztatás stb.),

tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A fentiekből következik, hogy a Testületnek főszabály szerint nem áll módjában felügyeletet gyakorolni a rendőrség azon tevékenysége felett, amelyet nem az Rtv., hanem más jogszabály, így – jelen esetben – a Be. alapján végez, és a rendőrségen kívüli egyéb szervek tevékenysége felett sem. Márpedig a panaszos azon kifogása, hogy a tárgyaláson való megjelenés érdekében a bíróság a tárgyalási őrizetét rendelte el, nem a rendőrség tevékenységét érinti, a tárgyalási őrizet kézbesítésére vonatkozó szabályokat pedig nem az Rtv., hanem a Be. tartalmazza.

A Be. 126. §-a értelmében az őrizetbe vétel a terhelt személyi szabadságának átmeneti elvonása. Az őrizetbe vétel szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény megalapozott gyanúja – különösen tettenérés – esetén rendelhető el, feltéve, hogy a terhelt előzetes letartóztatása valószínűsíthető. Az őrizetbe vétel elrendelhető abban az esetben is, ha a 281. § (6) bekezdésében meghatározott feltételek fennállnak (tárgyalási őrizet). A Be. 127. §-a szerint az őrizetbe vétel elrendeléséről és megszüntetéséről a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság határoz.

Ahogy arra a rendőrségi tájékoztatás is utalt, a Be. 281. §-ának (6) bekezdése rögzíti a tárgyalási őrizet elrendelésének részletszabályait az alábbiak szerint. „Ha a bírósági eljárás során a meg nem jelent vádlott elővezetését már elrendelték, szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény esetén elfogatóparancsot kell kibocsátani vagy [...] ha a vádlott lakóhelye, illetve tartózkodási helye ismert, a kitűzött új tárgyalási határnapot megelőző naptól a vádlott tárgyalási őrizetét kell elrendelni. Ha a vádlottnak nincs védője, számára védőt kell kirendelni. A tárgyalási őrizet elrendeléséről szóló határozatot a kényszerintézkedés fogamatba vételekor a rendőrség kézbesíti a vádlott részére. A határozat fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható. A tárgyalási őrizet tartama a hetvenkét órát nem haladhatja meg, kezdő időpontja az őrizet fogamatba vételének időpontja. A tárgyalási őrizet fogamatba vételét követően a kitűzött tárgyalási határnapon a vádlottat a tárgyalási őrizetet elrendelő bíróság elé kell állítani. A bíróság a vádlottat meghallgatja és a meghallgatás eredményétől függően a vádlott előzetes letartóztatását rendelheti el, illetve a tárgyalás idejére – de legfeljebb hetvenkét óráig – a tárgyalási őrizetet fenntarthatja. Ha a bíróság a tárgyalási őrizetet nem tartotta fenn vagy a vádlott előzetes letartóztatását nem rendelte el, a vádlottat szabadon kell bocsátani.”

A panaszos kifogásai alapján ezért a Testület – hatásköri szabályai alapján – a konkrét esetben nem vizsgálhatta, hogy a tárgyalási őrizetet a bíróság a Be. alapján indokoltan és jogszerűen rendelte-e el. Hasonló okból nem foglalhatott állást abban a kérdésben sem, hogy a rendőrség a határozatot a fenti előírásoknak megfelelően, vagyis a kényszerintézkedés fogamatba vételekor kézbesítette-e a panaszosnak, vagy ezen kötelezettség teljesítését a rendőrök elmulasztották.

A fentieknek megfelelően a Testület a panaszeljáráásban nem értékelte az őrizetbe vétel elrendelésének jogszerűségét, annak időtartamát, valamint azt sem, hogy az arról szóló határozat kézbesítése a Be. rendelkezéseinek megfelelően történt-e.

Vizsgálta ugyanakkor a panaszos azon kifogásait, amelyek az őrizetbe vétel végrehajtásának módjával voltak kapcsolatosak.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében rögzített emberi méltósághoz való jogát, illetve az ebből levezethető testi épséghez, illetve testi integritáshoz fűződő jogát, és a IV. cikkben rögzített szabadsághoz és a VI. cikkben foglalt, a magán- és családi élet, illetve otthon tiszteletben tartásához való alapvető jogát, továbbá a XIII. cikk szerinti tulajdonhoz és a XXIV. cikkben rögzített tisztességes eljáráshoz való jogát az alábbiak szerint.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításokra jutott.

2) A Testület a panaszeljárás során megvizsgálta a panaszos előállításának jogszerűségét, amellyel összefüggésben az alábbi megállapításokat teszi.

A rendőrségi iratok tanúsága szerint a Kerületi Bíróság 2012. február 13-án meghozott végzésében a panaszos tárgyalási őrizetét rendelte el azért, hogy a 2012. május 31-én 10 óra 30 percre kitűzött tárgyaláson rendelkezésre álljon. Ezt a végzést a bíróság 2012. április 4-ei átiratával annyiban módosította, hogy a tárgyalás időpontja 2012. július 3-án 10 óra 30 percre módosult. Ennek megfelelően a Sz. városi Rendőrkapitányság D. Rendőrőrs járőrei 2012. július 3-án 6 óra 10 perckor megjelentek a panaszos lakásánál. Ott a keresett személy nyitott ajtót a rendőröknek, akik közölték a rendőri intézkedés okát. Ezután a panaszos beengedte a rendőröket az ingatlanba, ahol lehetőséget kapott, hogy megfelelően felöltözzön, és magához vehesse az okmányait, valamint azokat az iratokat, amelyekre a bírósági eljárásban szüksége lehet.

A konkrét ügy körülményeinek ismeretében kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy a bíróság végzése a panaszos tárgyalási őrizetének foganatba vételéről, nem pedig a panaszos elővezetéséről rendelkezett. Mivel pedig a rendőri fellépés egyértelműen ezen az iraton, illetőleg az azzal összefüggő bírósági átiraton alapult, az is leszögezhető volt, hogy a sérelmezett intézkedés nem az Rtv. 34. §-a szerinti elővezetésnek, hanem az Rtv. 33. § (1) bekezdése c) pontja szerinti előállításnak volt minősíthető.

Az Rtv. 33. § (1) bekezdésének c) pontja alapján a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja – egyebek mellett – azt, akinek őrizetbe vételét, előzetes letartóztatását, vagy akinek ideiglenes kényszergyógykezelését, illetőleg elmeállapotának megfigyelését rendelték el.

A hivatkozott törvényhely alapján a Testületnek azt kellett vizsgálni, hogy a sérelmezett intézkedés időpontjában a panaszos őrizetbe vételét a bíróság valóban elrendelte-e. A kérdés megítélésakor a Testület figyelemmel volt a panaszos azon kifogására, miszerint a neki átadott végzés, amely alapján a rendőrök eljárak, 2012. május 31-ére vonatkozott. 2012. július 3-ára vonatkozóan azonban valóban nem állt rendelkezésre sem módosított, sem új bírósági végzés.

Jelentőséget tulajdonított továbbá a Testület a Be. 281. §-ában szereplő azon követelménynek, hogy „a tárgyalási őrizet elrendeléséről szóló **határozatot** a kényszerintézkedés foganatba vételekor a rendőrség kézbesíti a vádlott részére”, illetve a Szolgálati Szabályzat 28. § (4) bekezdésében írtaknak, miszerint „a törvényben meghatározott feltételek alapján elrendelt előállítást a végrehajtó szervnek az elrendelő **határozatban** megjelölt hatósághoz kell foganatosítania”.

Az utalt rendelkezések alapján egyértelműen megállapítható volt, hogy az őrizetbe vétel elrendeléséről az érintett hatóságnak határozatban kell döntenie, és a végrehajtó szervek a kényszerintézkedést ezen határozat alapján, az abban foglaltak szerint kell végrehajtani.

A sérelmezett esetben megküldött iratokból ugyanakkor kiderült, hogy a rendőri intézkedés időpontjára vonatkozó bírósági végzés nem állt rendelkezésre a rendőrségnél. A Kerületi Bíróság 2012. február 13-án meghozott végzésében ugyanis a panaszos tárgyalási őrizetét a 2012. május 31-én 10 óra 30 percre kitűzött tárgyalás miatt rendelte el, majd az eljáró bíró 2012. április 4-ei átiratával arról tájékoztatta a rendőrséget, hogy a tárgyalás időpontja 2012. július 3-án 10 óra 30 percre módosult, új végzést azonban nem küldött meg.

A rendőrség tehát a panaszos őrizetbe vételét, illetőleg annak érdekében a panaszos előállítását 2012. július 3-án bizonyosan megfelelő határozat hiányában hajtotta végre, ami miatt a Testület indokoltnak tartotta megállapítani az intézkedés jogszerűtlenségét.

A Testület álláspontja szerint a rendőrségnek az előállítás foganatosítását megelőzően fel kellett volna ismernie, hogy a végrehajtás jogszabályi feltételei nem teljesülnek, és jelezni kellett volna a bíróságnak, hogy hiányzik az intézkedés jogalapját biztosító végzés. A rendőrség ezen kötelezettségét egyértelművé teszi a Szolgálati Szabályzat 28. § (4) bekezdése, amely rögzíti, hogy a foganatosító hatóság előállítási kötelezettsége csak akkor áll fent, ha az elrendelés „a törvényben meghatározott feltételek alapján” történt.

Mivel azonban jelen ügyben a 2012. július 3-ára vonatkozó elrendelés nem felelt meg a törvényes követelményeknek (hiszen az átirat nem tekinthető alakszerű határozatnak), és a rendőrség az előállítás jogalapjának tisztázására irányuló kötelezettségét elmulasztotta, az előállítás végrehajtásával a panaszos oldalán alapjogsértést valósított meg.

A Testület a fentiek alapján megállapította, hogy a panaszos előállítására jogszerűtlenül került sor, azzal a rendőrség a panaszos személyi szabadságát jogellenesen korlátozta, ezért az intézkedéssel összefüggésben a panaszos személyes szabadsághoz való alapvető jogának a megsértését állapította meg.

Utal rá a Testület, hogy az előállítás jogszerűtlenségéből fakadóan a panaszossal szemben végrehajtott valamennyi további intézkedés is jogellenes volt, mivel azonban ezekkel összefüggésben további alapjogsérelem megállapításának a lehetőségével is számolni kellett, a Testület valamennyi egyéb panaszosi sérelem kivizsgálását elvégezte, és azokkal kapcsolatosan az alábbi következtetésekre jutott.

3) Sérelmezi a panaszos, hogy az előállítást végrehajtó rendőrök az ő és férje megkérdezése, illetve engedélye nélkül – álláspontjuk szerint tehát magánlaksértést elkövetve – mentek be utánuk a házba.

A kérdés kapcsán a rendőrségi iratok csupán annyit rögzítenek, hogy az intézkedés okáról való tájékoztatást követően a panaszos beengedte a rendőröket az ingatlanba, aminek jogalapját az elővezetésre tekintettel az Rtv. 39. § (1) bekezdés f) pontja biztosította.

Az Rtv. vonatkozó 39. § (1) bekezdése értelmében „a rendőr magánlakásba bebocsátás vagy hatósági határozat nélkül nem léphet be, illetve nem hatolhat be, kivéve

- a) segélyhívás esetén vagy öngyilkosság megakadályozása céljából;
- b) bűncselekmény elkövetésének megakadályozása, megszakítása, vagy a bűncselekmény elkövetőjének vagy gyanúsítottjának elfogása és előállítása céljából;
- c) közveszély, továbbá az életet vagy testi épséget fenyegető közvetlen veszély elhárítása, illetőleg az ilyen veszélyben lévők kimentése érdekében;
- d) rendkívüli vagy tisztázatlan okból bekövetkezett halálesettel kapcsolatos intézkedés megtételére;
- e) végrehajtási eljárás lefolytatása céljából, ha az abban való közreműködés – jogszabály alapján – a rendőrség számára kötelező;
- f) az elővezetés végrehajtása érdekében;
- h) a szabálysértést felszólítás ellenére folytató személy előállítása céljából;
- i) személy- és létesítménybiztosítási intézkedés [46. § (1) bekezdés c) pont] végrehajtására;
- j) ha ez előállítás a törvényben meghatározott egyéb okból szükséges.”

A fent kifejtettek szerint kétségtelen, hogy az intézkedő rendőrök nem rendelkeztek olyan érvényes hatósági határozattal, amely a magánlakásban történő intézkedéshez jogalapot teremtett volna. A rendőrség által megjelölt f) pont nyilvánvalóan nem lehetett megfelelő jogalap, mivel ahogyan arra a Testület fentebb már utalt, a konkrét esetben nem történt elővezetés. Legfeljebb a j) pontban szereplő ok jelenthetett volna jogalapot a belépéshez, azonban mivel nem volt törvényes végzés a 2012. július 3-i tárgyaláshoz kapcsolódó őrizetről, ezért jelen ügyben ez a jogalap sem jöhet számításba.

A Testület azonban ellentmondást tapasztalt a felek előadásában arra vonatkozóan, hogy a panaszos a lakásba a rendőröket beengedte-e, amely ellentmondás a Testület rendelkezésére álló eszközök segítségével nem volt feloldható.

A Testület ezért felelősséggel csak annyit jelenthet ki: nem állapítható meg egyértelműen, hogy a rendőrök a panaszos lakásába kellő felhatalmazás birtokában léptek-e be, ezért ebben a vonatkozásban a panaszos magánlakás sérthetlenségéhez való alapjogának a megsértése nem volt megállapítható.

4) A panaszos azt is sérelmezi, hogy amikor a rendőrök megkezdték vele szemben az intézkedést, nem tettek eleget a vonatkozó formai követelményeknek, és kérése ellenére sem igazolták magukat. Az egyik rendőr annyit reagált csupán, hogy „nem látja, hogy egyenruha van rajtunk?“, majd arrogánsan felszólította a panaszost, hogy öltözzön át.

A rendőrségi iratok a panaszos ezen kifogását érintően csupán annyit rögzítenek, hogy a kérkező rendőrök közölték a panaszossal az elővezetés tényét, amit a panaszos tudomásul vett, azután kezdték meg beszállítását a Sz. Rendőrkapitányságra.

Az Rtv. 20. § (2) bekezdése értelmében „a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni.”

Ezen rendelkezésnek – ahogyan arra számos korábbi állásfoglalásában is utalt – a Testület garanciális jelentőséget tulajdonít, hiszen az így kapott tájékoztatás alapján kerül az intézkedés alá vont személy olyan helyzetbe, hogy képes legyen megítélni a rendőri fellépés jogszerűségét, és megfelelően tudjon élni a panaszhoz és a jogorvoslathoz való jogával.

A konkrét esetben a rendőrségi iratok nem számoltak be arról, hogy a rendőrök az intézkedés kezdetekor az Rtv. 20. §-ában foglalt követelménynek megfelelően azonosították volna magukat, a rendőrök tehát nem mondtak ellent a panaszos állításainak. A Testület ezért arra a következtetésre jutott, hogy az eljáró rendőrök nem tettek megfelelően eleget az intézkedéssel összefüggő tájékoztatási kötelezettségüknek, amely mulasztás alapjogsértés megállapítására adott indokot.

A Testület ezért a rendőrök által az intézkedés formai követelményeinek teljesítésével összefüggésben megvalósított mulasztás miatt megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának megsértését.

5) Kifogásolja a panaszos, hogy a rendőrség épületében elvették tőle a táskáját, a mobiltelefonját pedig kikapcsoltatták vele.

A rendelkezésre álló iratok tanúsága szerint a panaszos tárgyait a rendőrségen letétbe vették. A letéti tárgyakról szóló jegyzőkönyv rögzíti, hogy a panaszostól a rendőrök letét címén átvettek 1 db női táskát, 1 db mobiltelefont és 1 db szemüveget.

A Szolgálati Szabályzat 31. § (5) bekezdése értelmében „az előállító egységben történő elhelyezést megelőzően a fogvatartott személynél lévő tárgyakról az 1. mellékletben meghatározott, letéti tárgyakról szóló, 3 példányos jegyzéket kell készíteni. A letétként kezelt fizetőeszközt címletenként és – amennyiben sorszámmal rendelkezik – sorszám szerint, a többi letétként kezelt tárgyat megnevezésük, számuk és egyedi azonosítást lehetővé tevő jellemzőik feltüntetésével kell a jegyzékben feltüntetni. A jegyzék eredeti példánya a letét őrzési helyén, a másolati példányok közül egy a fogvatartottnál, egy pedig az átíró tömbben kerül elhelyezésre.”

A fogvatartott birtokában tartható tárgyak körét a Fogdarendelet melléklete határozza meg. Az abban szereplő felsorolás nem tesz említést táskáról, illetőleg mobiltelefonról, tehát ezeket a tárgyakat a rendőrök a panaszostól kellő felhatalmazás alapján vették el. Úgy rendelkezik ugyanakkor, hogy szemüveget a fogvatartott – egyéb használati tárgyként – tarthat magánál, így annak elvétele a panaszos esetében bizonyosan indokolatlanul került sor.

A Testület ezért a szemüveg elvétele miatt megállapította a panaszos tulajdonhoz való alapvető jogának megsértését.

6) Beadványában a panaszos azt is sérelmezi, hogy a fogvatartás ideje alatt nem beszélhetett az időközben a kapitányságra érkezett férjével.

A kérdés vizsgálata keretében a Testület az Rtv. 18. §-ában és a Szolgálati Szabályzat 31. §-ában foglalt rendelkezéseket vette figyelembe. Az Rtv. 18. §-a csupán azt írja elő, hogy „a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli. Ha a fogvatartott fiatalkorú vagy gondnokság alá helyezett, haladéktalanul értesíteni kell törvényes képviselőjét vagy gondnokát.” Nincs ugyanakkor olyan előírás, amely alapján a rendőrségnek biztosítania kellett volna, hogy a panaszos a fogvatartás ideje alatt a férjével – személyesen – beszélhessen.

A Testület ezért amiatt, hogy fogvatartása során a panaszos nem kapott lehetőséget arra, hogy a férjével beszéljen, a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának a megsértését nem állapította meg.

7) Kifogásolja a panaszos, hogy jogairól sem szóban, sem pedig írásban nem kapott semmiféle tájékoztatást.

A rendőrség által megküldött iratok között található egy, a panaszos által aláírt, Nyilatkozat elnevezésű dokumentum. Azon a panaszos – egyebek mellett – kijelentette, hogy jogorvoslati jogairól az Rtv. 92-93. §-ai alapján tájékoztatást kapott, az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján az előállítás okáról és annak várható időtartamáról szóban tájékoztatást kapott, illetve írásbeli igazolást vett át. Úgy nyilatkozott továbbá, hogy a Fogdarendelet 2. § (8) és (9) bekezdései alapján az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatosan, illetve a Fogdaszolgálati Szabályzat 36/A. pontja alapján jogairól és kötelezettségeiről írásos tájékoztatást vett át.

Attól, hogy a panaszos ezt az iratot aláírásával látta el, a sérelem értékelése során a Testület nem tudott eltekinteni. Mivel tehát a panaszos kézjeggyével igazolta, hogy a fenti tájékoztatásokat megkapta, a tárgyalt panaszosi kifogással összefüggésben alapjogsértés megállapításának nem volt helye.

A Testület a panaszos azon kifogása kapcsán, hogy jogairól sem szóban, sem pedig írásban nem kapott semmiféle tájékoztatást a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának a megsértését nem állapította meg.

8) Előadja a panaszos, hogy amikor rá akarták zárni a fogda ajtaját, kérte a rendőröket, hogy ne tegyék, mert beteg, és szeretne beszélni a kapitányság parancsnokával. Az ezt követően odaérkező személlyel a panaszos közölte, hogy II. fokú rokkant, gyógyszeres ellátás és orvosi kezelés alatt áll, hozzátette, hogy nem érzi jól magát, továbbá, hogy kifogásolja a vele szemben tanúsított eljárást és bánásmódot. Az érintett rendőr ekkor „cinikusan és fölényesen” azt felelte, hogy a panaszos majd megtanulja, hogy el kell menni a tárgyalásra, amennyiben pedig rosszul lenne, „legfeljebb áthívják az orvost”. Beadványa kiegészítésében hozzátette továbbá, hogy reggeli gyógyszerei közül nem mindent tudott bevenni, mert vannak olyanok (pl.: kétféle vízhajtó), amelyek hatása után otthonában kell tartózkodnia. Jelezte továbbá – az azt alátámasztó orvosi dokumentációt is csatolva – hogy egészségkárosodásának mértéke 82 %, vagyis II. fokú rokkant, ami miatt rendszeresen kórházi vizsgálatokra kell járnia.

A rendőrségi iratok arról számolnak be, hogy a panaszos az előállító helyiségben töltött idő alatt semmilyen egészségügyi problémát, betegséget nem jelzett, így orvosi vizsgálatára nem került sor. Nem jutott továbbá a rendőrök tudomására olyan körülmény sem, ami alapján feltételezhető lett volna, hogy valamelyik rendőr egészségi állapotát érintően cinikus megjegyzést tett volna a panaszosra.

A panaszos által aláírt, Nyilatkozat elnevezésű dokumentumon továbbá a panaszos kijelentette, hogy betegségben nem szenved, a rendőri intézkedés során sérülése nem keletkezett, orvosi ellátásban nem részesült.

Az Rtv. 18. § (2) bekezdése alapján a rendőrség gondoskodik a fogvatartott elhelyezéséről, a fogvatartás miatt bekövetkező egészségkárosodás megelőzéséhez szükséges ellátásáról. A sérült, beteg vagy más okból sürgős orvosi ellátásra szoruló fogvatartottat orvosi ellátásban kell részesíteni.

A konkrét esetben tehát a panaszos egészségi állapotát illetően – elmondása szerint – azt közölte a rendőrökkel, hogy II. fokú rokkant, gyógyszeres ellátás és orvosi kezelés alatt áll, majd azt is hozzátette, hogy nem érzi jól magát.

A rendőrök ezzel szemben arról számoltak be, hogy a panaszos nekik semmilyen egészségügyi problémát, betegséget nem jelzett, és a fent említett dokumentumon a panaszos is arról nyilatkozott, hogy betegségben nem szenved és sérülése nem keletkezett.

Ez ugyan nem zárja ki, hogy a panaszos csak a nyilatkozat aláírása után kezdte rosszul érezni magát, de összességében **a Testület úgy ítélte meg: a panaszos betegségeivel kapcsolatban nem állapítható meg olyan mulasztás, amely megállapíthatóvá tenné a panaszos testi épséghez való jogának megsértését.**

9) Kifogásolja a panaszos, hogy hiába adta elő sérelmeit, azokat a rendőrök jegyzőkönyvben nem voltak hajlandók rögzíteni.

A Testület megkeresésére reagálva a megyei főkapitány előadta, hogy a panaszos sem a rendőrségen, sem a bíróságon nem jelzett semmilyen kifogást, panaszt az intézkedéssel összefüggésben, amit aláírásával is igazolt. A rendőrségi iratok tanúsága szerint pedig a panaszos – az igazolás és a Nyilatkozat elnevezésű – dokumentumok aláírásával úgy nyilatkozott, hogy a rendőri intézkedéssel összefüggésben nem kíván panasszal élni.

A kérdés megítélése kapcsán a Testület utal rá: az Rtv. 92. § (1) bekezdése értelmében akinek a törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el. A 93. § (1) bekezdése értelmében a Testülethez a panaszt az intézkedéstől, ha pedig a panasz előterjesztője az őt ért jogsérelemről később szerzett tudomást, ettől az időponttól számított nyolc napon belül lehet előterjeszteni. A 93/B. § (1) bekezdése szerint pedig az intézkedést foganatosító szervhez a panaszt az intézkedést követő harminc napon belül lehet előterjeszteni.

A közérdekű bejelentések, javaslatok és panaszok egységes intézéséről szóló 39/1999. (BK 24.) BM utasítás szerint az utasítás hatálya alá tartozó szervek kötelesek a bejelentések intézését megszervezni. A minisztérium központi épületében, a Határőrség, a Rendőrség központi és területi szerveinél, a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságán 2000. január 1-ig ügyfélszolgálati irodát kell létrehozni. Az ügyfélszolgálati iroda feladata a bejelentések átvétele, a szóban előadott bejelentések jegyzőkönyvbe foglalása vagy azokról feljegyzés készítése, valamint az ügy elintézésére hivatott szervekhez történő továbbítása.

A közérdekű kérelmek, panaszok és bejelentések, valamint a rendőri intézkedések elleni panaszok egységes kezeléséről szóló 36/2008. (OT 19.) ORFK utasítás 6. pontja annyit rögzít, hogy a személyesen, szóban előadottakról feljegyzést, kérelemre jegyzőkönyvet kell készíteni. A jegyzőkönyv egy példányát – kérelmére – a bejelentőnek, panaszosnak át kell adni. Amennyiben nem az eljárásra jogosult szervnél terjesztették elő a bejelentést, és a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező szervhez történő átirányítás az állampolgárra indokolatlan költséget vagy egyéb terhet róna, úgy a jegyzőkönyvet fel kell venni, és gondoskodni kell az áttételről.

A konkrét esetben a panaszos azt kifogásolja, hogy fogvatartásának ideje alatt kívánt panaszt tenni, amire azonban a rendőrök nem biztosítottak számára lehetőséget.

A Testület korábbi állásfoglalásaiban is értékelt már hasonló szituációkat [lásd pl.: 139/2008 (XI. 26.) számú és 396/2010. (VIII. 25.) számú állásfoglalás]. Azokkal összefüggésben rámutatott arra, hogy a panasztételi lehetőség nem jelenti azt, hogy bármikor, bármilyen körülmények között azonnal lehetne ezzel a jogosítvánnyal élni. A hivatkozott BM rendelet is csupán azt teszi a rendőrség kötelezettségévé, hogy a közérdekű bejelentések, panaszok átvételére hozzon létre ügyfélszolgálati irodát, amely nyilvánvalóan meghatározott felfogadási rendben látja el feladatait. Amennyiben az érintett a panasz személyesen történő előterjesztésének módját választja, döntése azzal jár, hogy figyelembe kell vennie az általa

célzott intézmény működési rendjéből adódó objektív korlátokat, így például a rendőrkapitányság ügyfélfogadási idejét. Ettől a Testület álláspontja szerint csak olyan esetben kell eltérni, ha valamilyen nyomós ok szól a panasz (vagy egyéb beadvány, pl. feljelentés) megtétele mellett (pl. azonnali rendőri intézkedést szükségessé tevő esemény következik be).

Megállapítható, hogy jelen esetben nem állt fenn olyan körülmény, amely indokoltá tette volna, hogy a panaszos panaszát a rendőrök haladéktalanul rögzítsék, az azonnali panasztételhez ugyanis nem fűződött különös érdek. A panaszosnak az Rtv.-ben megjelölt nyolc, illetve harminc napos határidőn belül – akár a legközelebbi ügyfélfogadási időben is – lehetősége volt panaszját gyakorolni.

Erre való tekintettel a Testület úgy ítélte meg, hogy akkor sem járt volna a panaszos panaszjogának aránytalan korlátozásával, hogy közvetlenül az esemény után a rendőrkapitányság épületében nem állt módjában a panaszát előterjeszteni, ha egyébként az erre vonatkozó igényét valóban jelezte a rendőröknek.

10) Előadja a panaszos, hogy 9 óra 45 perc körül a fogdában két rendőr jelent meg, akik közül az egyik szó és ok nélkül megbilincselte, majd a másik vezetősíjra vezetve beültette egy várakozó rendőrautóba, és elindultak vele a bíróságra. A Kerületi Bíróságra történő átkísérés során az eljáró rendőrök tehát kényszerítő eszközt: bilincset, vezetősíjat alkalmaztak, amit a panaszos indokolatlannak, aránytalannak és megalázónak is tartott.

A rendőrségi iratok szerint a panaszos átkíséréséről a bíróságra a szolgálatparancsnok határozott, ő rendelte el annak során a vezetősíj és a bilincs használatát is az eligazítás alkalmával. Az átkísérés során a bilincs és a vezetősíj alkalmazására a rendőrség Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés f) pontja alapján került sor. Az átkísérés végrehajtásának módjára Fogdaszolgálati Szabályzat 74. és 77. pontjai voltak irányadók. Kiderül továbbá a rendőri jelentésből, hogy ezt megelőzően, a panaszos elfogása során a rendőrök semmiféle kényszerítő eszközt nem vettek igénybe.

Az Rtv. 48. §-a értelmében „a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy a) önkárosításának megakadályozására, b) támadásának megakadályozására, c) szökésének megakadályozására vagy d) ellenszegülésének megtörésére”.

Ezen okok közül a rendőrök a konkrét esetben egyre sem hivatkoztak jelentéseikben, mivel állításuk szerint nem került sor az előállítás végrehajtása során bilincselésre. Azt ugyanakkor, hogy a szabadságkorlátozás ideje alatt a panaszost a rendőrök bilincs és vezetősíj használatával kísérték át a bíróságra, a rendőrség nem cáfolta, és az eljárás jogszabályi alapját a fentiek szerint jelölte meg.

A kérdés megítélésekor a Testület figyelemmel volt az Rtv. fent idézett 48. §-ában foglaltakra, továbbá a Szolgálati Szabályzat alábbi rendelkezéseire. A Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdése szerint „bilincs alkalmazása, az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben különösen azzal szemben indokolt

a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető,

- b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja,
- c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg,
- d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,
- e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget,
- f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy
- g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.”

A szakasz (2) bekezdése rögzíti továbbá, hogy „a szolgálati előljáró a fogva tartott személy bilincselését a kísérés, az előállító egységen vagy a fogdán kívüli őrzés idejére is elrendelheti, ha szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg”.

A Szolgálati Szabályzat 76. § (1) bekezdése értelmében a kísérő őr feladata a felügyeletére bízott fogvatartott személy meghatározott helyre történő kísérése. Az (5) bekezdés ezen feladat ellátásával összefüggésben azt rögzíti, hogy „ha a kísért személy veszélyessége ezt indokolja, a kísért személyt meg kell bilincselni”.

A Fogdaszolgálati Szabályzat a személyi szabadságukban korlátozott személyek kíséréseivel összefüggésben az alábbi rendelkezéseket tartalmazza. A 74. pont szerint „a kísérő őrzést végrehajtó rendőr szolgálatát a rendszeresített felszereléssel, bilincsrre szerelt vezetősíjjal és bilincsrögzítő övvel teljesítse”. A 75. pont alapján a fogvatartott kísérésére vonatkozó utasítást a fogvatartás elrendelésére jogosult vezető adhat, aki az átkísérési utasításban határozza meg – egyebek mellett – a fogvatartott kísérésének módját, a kísérő őrok létszámát, fegyverzetét, felszerelését, a kényszerítő eszköz alkalmazását vagy az alkalmazás lehetőségét”.

A konkrét esetben nem volt feltárható olyan körülmény, amely miatt a panaszost a rendőrség által hivatkozott jogszabályhely – a Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés f) pontja értelmében – veszélyesnek lehetett volna minősíteni. A rendőrségi dokumentumok nem tartalmaznak továbbá semmilyen adatot, amelyből arra lehetne következtetni, hogy a panaszossal szemben indokolt lett volna a bilincshasználat a kísérés során bármely más Rtv. szerinti vagy Szolgálati Szabályzatban rögzített követelményre tekintettel, különösen annak fényében, hogy a – II. fokban rokkant – panaszos megbilincselését a rendőrök a beszállítás idején sem tartották indokoltnak. Ezért a Testület a bilincselést és a vezetősíj alkalmazását a panaszos esetében szükségtelennek, és ezért alapjogot sértőnek minősítette.

A Testület az átkíséréskor végrehajtott bilincselése miatt megállapította a panaszos emberi méltósághoz való alapvető jogának a megsértését.

11) A panaszos előadása szerint a rendőrök a bíróság parkolójában utasították, hogy szálljon ki a szolgálati gépkocsiból, majd a gépkocsivezető a több mint 40 C fokos hőségben, az átforrósodott autó motorháztetején különböző papírokat íratott alá vele, amiket a panaszos el sem tudott olvasni, ráadásul közben a kezei össze voltak bilincselve. Ezzel kapcsolatosan azt is kifogásolja, hogy az előállítás időtartamáról szóló igazolás előre meg volt írva, és valótlan, hamis adatokat tartalmazott, mert reggel 6 órától kezdve közel öt órán keresztül, a bilincs levételéig volt a rendőrség őrizetében. Beadványa kiegészítésében ehhez hozzátette, hogy a bíróság udvarán két darab papírt kapott: egy jegyzőkönyvet az átvett és visszaadott

értéktárgyairól, és egy igazolást a rendőrségi előállítás időtartamáról, amely azonban valótlan adatokat tartalmaz.

Beadványához a panaszos mellékelte az előállítás időtartamáról kiállított rendőrségi igazolást. Az irat tanúsága szerint a panaszos szabadságának korlátozása 2012. július 3-án 7 óra 15 perctől 9 óra 5 percig tartott.

A rendőrségi iratok szerint a rendőrök a panaszos előállítását az adott napon 6 óra 10 perckor kezdték meg. A szabadságkorlátozásról szóló igazolást a panaszosnak a bíróságra történt átkísérést megelőzően, az előállító helyiségből való kivezetésekor, a rendőrkapitányság ügyeletén adta át a szolgálatparancsnok. A panaszos az igazolást, a letéti jegyzőkönyvet és a Nyilatkozat elnevezésű iratot is aláírásával látta el.

a) A panaszos azon kifogása kapcsán, miszerint az előállításáról kiállított igazolás valótlan adatokat tartalmaz, a Testület az alábbi megállapításokat teszi.

Az Rtv. 18. § (4) bekezdése rögzíti, hogy az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani. Ugyanezen törvényhely (3) bekezdése pedig azt is kimondja, hogy az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A rendőri jelentések egyértelműen rögzítik, hogy a panaszos előállítását 6 óra 10 perckor kezdték meg, ezzel szemben az igazoláson a szabadságkorlátozás kezdő időpontjaként valóban 7 óra 15 perc szerepel. Ezen körülményeket a hivatkozott – Rtv. 18. §-a szerinti – rendelkezésekkel összevetve megállapítható, hogy az igazolást a rendőrség helytelenül, a valóságnak nem megfelelő tartalommal állította ki.

Szintén helytelen a szabadságkorlátozás vége időpontjának megjelölése, mivel az igazoláson 9 óra 5 perc szerepel, de maga a rendőrség is csatolt olyan nyomtatványt, amelynek tanúsága szerint a panaszost a rendőrség előállító helyiségében 2012. július 3-án 7 órakor helyezték el tárgyalási őrizet címén, és onnan 9 óra 45 perckor távozott. Ráadásul a panaszos egészen addig a rendőrség őrizetében volt, ameddig a bíróság a panaszost „át nem vette”, ami a bírónak a rendőri jelentésre írt nyilatkozata szerint is 10 óra 25 perckor történt.

A Testület ezért az igazolás kiállításával összefüggésben indokoltnak tartotta megállapítani a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának a megsértését.

b) Azzal összefüggésben, hogy a panaszos nem kapott lehetőséget az iratok elolvasására, mielőtt aláírta azokat, a Testület az alábbiakat rögzíti.

Az Rtv. 18. §-ának (4) bekezdésében foglalt törvényi követelmény teljesítését a rendőrség rendszerint azzal igazolja, hogy a tájékoztatást tartalmazó iratot az előállított személlyel aláírattja.

Azzal tehát, hogy a panaszos az iratokat aláírásával látta el, arról tett bizonyosságot, hogy annak tartalmát megismerte. Amennyiben erre valójában nem kapott időt, a panaszos jelezhetne volna a rendőröknek, hogy az iratot nem hajlandó aláírni, vagy akár erre utaló megjegyzéssel

is elláthatta volna a kérdéses dokumentumot. Mivel azonban azt mindenféle jelzés vagy megjegyzés nélkül aláírta, a Testület nem tudta elfogadni azon kifogását, hogy az iratok tartalmának megismerésére nem volt módja.

Az iratok aláírásával kapcsolatos panaszosi kifogás alapján ezért a Testület a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának megsértését nem tartotta indokoltnak megállapítani.

c) A Testület végül azt a panaszosi kifogást is értékelte, amely szerint a bíróság épületéhez érve, a több mint 40 C fokos hőségben, az átforrósodott autó motorháztetején írtak alá vele különböző papírokat, ráadásul közben a kezei össze voltak bilincselve.

A rendőrség ezzel szemben úgy nyilatkozott, hogy a panasznak az fogvatartással kapcsolatos iratokat az előállító helyiségből való kivezetésekor, a rendőrkapitányság ügyeletén adta át a szolgálatparancsnok, azokat a panaszos aláírással látta el.

A Testület ellentmondást tapasztalt a felek előadásában azzal kapcsolatosan, hogy az iratok átadására és aláírására pontosan hol és milyen körülmények között került sor, amely ellentmondást a rendelkezésre álló információk bizonyítási eszközök alapján nem volt módja feloldani. Ezért a Testület nem tudott egyértelmű álláspontot kialakítani sem a történések menetét, sem pedig a panaszos alapjogainak a megsértését illetően sem.

Minderre tekintettel az iratok átadásának módjával összefüggésben a panaszos emberi méltósághoz és tisztességes eljáráshoz való jogának a megsértése a Testület álláspontja szerint nem volt megállapítható.

12) A panaszos végül azt is kifogásolja, hogy az elővezetést végrehajtó rendőrök a bilincs levétele után távoztak, így ha a panaszos férje nem ment volna utána, egészségi állapota miatt és az átélt megpróbáltatások után a panaszos haza sem tudott volna jutni a bíróságról.

A rendőrségi iratok alátámasztják a panaszos előadását arról, hogy a rendőrök a panaszos hazaszállítását nem végezték el.

A Testület már számos korábbi állásfoglalásában leszögezte, hogy a rendőrségnek nincs olyan jogszabályi kötelezettsége, mely szerint az állampolgárokat egy-egy rendőri intézkedést követően haza kell szállítaniuk, vagy akár segédkezniük kellene az állampolgárok hazajutásában.

A rendőrség működésére vonatkozó jogszabályok ugyanakkor több olyan rendelkezést is tartalmaznak, melyek a rendőrségre általános, jogvédelmi kötelezettséget rónak. Az Rtv. fent idézett 2. §-ának (1) bekezdése alapvetően szinten mondja ki, hogy a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és *segítséget ad a rászorulóknak.*” Ebből a rendelkezésből következően a Testület álláspontja szerint bizonyos esetekben (függően az előállítás időpontjától, az érintett személyes adottságaitól, stb.) a rendőrségnek kifejezett jogszabályi rendelkezés hiányában is kötelezettsége gondoskodni az előállított biztonság hazajutásáról.

Jelen esetben azonban a panaszos fogvatartásáról a férje tudomással bírt, megjelent a rendőrségen, majd a bíróságon is, így a panaszos hazajutása biztosítva volt. Ennek megfelelően a panaszos nem is jelezte a rendőröknek, hogy ebben a tekintetben igényt tart a segítségükre.

A Testület ezért az adott körülmények között – mivel tehát a panaszos hazajutása biztosítva volt – a rendőrök oldalán mulasztást és a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának a megsértését nem állapította meg.

V.

A Testület megállapította a panaszos szabadsághoz való jogának sérelmét, mivel a rendőrség érvényes határozat hiányában foganatosította az előállítását, a tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét, mivel a rendőrök intézkedésük kezdetén nem azonosították magukat és az előállítás tartamáról szóló igazolás valótlan adatokat tartalmazott, a tulajdonhoz való jogának sérelmét, mivel az előállító helyiségben való elhelyezésekor a szemüvegét a rendőrök nem vehették volna el, valamint az emberi méltóságának, illetve az abból levezethető testi integritásának sérelmét, mivel a kapitányságról a bíróságra való átkísérése során az Rtv.-ben foglalt bármely indok hiányában bilincseltek meg.

A Testület nem állapított meg – a szabadságkorlátozás alapvető jogellenességén túlmenően – jogsértést a panasz azon részével összefüggésben, hogy a panaszos nem beszélhetett a kapitányságra érkező férjével; hogy nem tájékoztatták megfelelően a jogairól; hogy nem mondhatta jegyzőkönyvbe a panaszát a rendőrségen; hogy nem kapott megfelelő időt a számára átadott okiratok elolvasására, és hogy a rendőrök nem szállították haza a bíróságról.

Végül pedig a Testület a tényállást nem tudta kellőképpen tisztázni a jogi értékelés elvégzéséhez a panasz azon részének vonatkozásában, hogy a rendőrök bebocsátás nélkül léptek be a panaszos lakásába; hogy az egészségügyi panaszaival kapcsolatban nem jártak el megfelelően; és hogy a rendőrségi dokumentációt a rendkívüli melegben a rendőrségi jármű forró motorháztetején kellett aláírnia.

A Testület megítélése szerint a megvalósult alapjogsértések összességükben – de egyes jogsértések önmagukban is – elérték a súlyosság azon fokát, amely indokoltá tette a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2012. december 19.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András

Dr. Kádár András Kristóf

testületi tag

előadó testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET